

1710, 11 12
D. D. B. V.
DISSERTATIO JURIS GERMANICI,
DE

**SERVITVTIBVS IN FA-
CIENDO CONSISTENTIBVS,**

Quam

FAVENTE DIVINO NUMINE,
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
D O M I N O

GVILIELMO HENRICO,

DVCE SAXONIAE, JVLIIACI, CLIVIAE, AC MONTIVM, AN-
GARIE WESTPHALIAEQVE & reliqua.

IN HAC ALMA SALANA JENENSI.

SVB PRÆSIDIO

DN. EPHRAIMI GERHARDI,

PHIL. ET J. U. DOCTORIS, AVLAE AC REGIM. SAXO-
VINARIENS. ADVOC. ORDIN.

DOMINI FAVORIS AC PRÆCEPTORIS SVI

VENERANDI,

AD D. AUGUSTI A. M. D. C. C. X.

IN AUDITORIO JURIDICO
SOLENNI ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTET

RESPONDENS

WOLFFGANGVS ADAMVS REVTER,
MONACHOMONTANVS VARISCVS.

J E N Æ,

LITTERIS MVLLERIANIS.

D I S S E R T A T I O
D I S S E R T A T I O P U B L I C A G E R M A N I C A

S E R V I T U T I B U S I N F A -
C I E N D O C O N S I S T E N T I B U S

E A R U M D I V I N O I M P I E
R E C T O R I S M A G N I F I C E N T I S S I M O
S E R E N I S S I M O P R I N C I P I S A C D O M I N O

D O M I N O
G U I L I E L M O H E N R I C O
D U C E S A X O N I E I T A L I E C I V I T A T I S A C M O N T I V M A N
G A R D I E W E S T P H A L I A E & R E L I G I O S I
I N H A C A L I M A S A L A N A I E N S I S

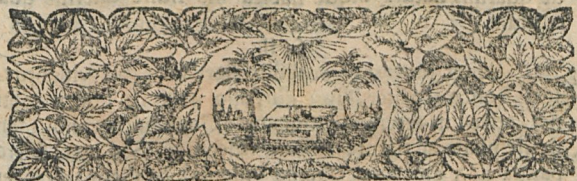
S U B P R A E S I D I O
D N I E P H R A I M I G E R H A R D I
P H D D I N D O C T O R I S A V I E A C R E G I M S A X O
V I N A R I A E A D V O C A T I O N I S O R D I N I S

D O M I N I F A C T O R I S A C P R A E C E P T O R I S S U I
R E V E R E N D I
P R O F E S S O R I S A C P R A E C E P T O R I S S U I
I N F A C U L T A T E P U B L I C A I U R I S N A T U R A L I S
S E R E N I S S I M O P R I N C I P I S A C D O M I N O

R E S P O N D I T
V O L F G A N G U S A D A M U S R A V T E R
M O N A C H O M O N I A C H E N S I S

J E N A E
L I T T E R I S W A L L E R I A N I S

CAP. I.

De Servitutum prædialium natura generatim, earumque, prout Romanæ vel Germanicæ sunt, originis differentia.

§. I.

Tut Servitutis vocabulum pri- *Diverfa*
mum tantum personis tributum, *vocabuli*
videatur: diverfa tamen ejus appli- *servitutis*
catio illud & rebus communicavit, *significa-*
unde Servitus alia personarum, alia *tio.*
rerum exiftit. Illa hominem homi-
ni, hæc rem homini vel rei cuiquam
obnoxium reddit: Illa plane alius
est confiderationis; hæc vero ite-
rum in personale, ubi res fervit
perfonæ, & realem, ubi res fervit rei, difpofitur. Ad il-
lam revocant ufumfructum, ufum atque habitationem;
Hæc vero plures fub fe comprehendit inferiores fpecies.

A 2

de

de quarum natura atque habitudine nunc ulterius quaerendum.

§. II.

Aliter idē accipitur Romanis aliter Germanis.

Aliter præterea vocabulo Servitutis uti videntur Jcti Romani, aliter illius usurpatione in foris nostris obtinet, adeo, ut servitutes Romanæ à Germanicis quibusdam specie plane ac natura differre videantur. Sed verò discrepantia non est tanta, quanta videtur, & Germanicæ seu consuetudinariæ servitutes, ineptis quibusdam interpretum subtilitatibus recisis, bene cum illis quoad naturam essentiamque rei conveniunt, quamvis de cætero non negetur: Esse quædam, quæ ad accidentium classem pertinent, quæ nostris quidem moribus alium servant modum. Juvabit hujus rei gratia Servitutum prædialium naturam paulo altius repetiisse.

§. III.

Servitus est vel Jus vel obligatio.

Ut autem correlatorum fert natura dupliciter considerari potest servitutis conceptus, vel quatenus ad prædium serviens, vel quatenus ad prædium dominans refertur. Sic posteriori sensu jus, priori vero obligatio erit. Quemadmodum vero sine dubio servientis conditio nomini dedit originem; sic à potiori facta denominatione & usitatisima consideratione supposita servitus definienda erit, quod sit obligatio ad alteri ex re sua commodum certum concedendum vel præstandum aut etiam in alterius emolumentum ab usu rei suæ abstinendum. Respondet huic obligationi ex parte opposita Jus in re aliena certum emolumentum ex illa capiendi & consequenter prohibendi, ne Dominus istud commodum nobis intercipiat. Ita DN. DE PUFENDORFF. de J. N. & G. L. IV. c. VIII. §. VI. & SCHILTERUS ad J. b. 1. aph. 1, quos eo lubentius sequor, cum hi ipsi primo opinioni, quam hæctenus pro solidiori reputo, dederint occasionem. Alii vulgo dicunt: Jus in re aliena aliquid faciendi vel prohibendi, cui respondet obligatio ad aliquid in re sua vel patiendum vel

§ (5) §

omittendum. Verum cur ab hoc modo loquendi recedam, docebunt, quæ sequuntur.

§. IV.

Consentiunt autem in eo omnes, quod servitus prædialis sit. 1. Jus five res in corporalis. 2. Jus in re, ex quo oriatur actio realis five actio in rem. 3. Jus in re aliena, & sic alterius restringens dominium. 4. Jus ex re aliena capiendi aliquod emolumentum five commodum. 5. Et quidem respectu prædii nostri, adeo ut jus nostrum etiam ad prædii successores transmittatur, & nemini nisi qui prædium possidet competat. vid. MANZIUS ad §. 3. *J. de Servitutibus præd. rusticæ & urbanæ*. Atque ex his ni fallor, natura atque essentia servitutis satis elucescit. Quæ itaque circa modum acquirendi, habendi vel amittendi finemque specialiozem & subordinatum occurrunt differentiæ; rem ipsam non mutabunt, sed tantum aliqualem à regula exceptionem, vel modo diversas species gignere aptæ erunt: adeo ut his suppositis Servitutes Romanorum & Germanorum amplius natura & quoad essentiam suam differentiam videantur.

§. V.

Interim illud certum est satis: Jureconsultorum Romanorum nimiam sæpe vel supervacuum accuratorem quibusdam subtilitatibus occasionem præbuisse, quæ nostris foris hætenus ignorantur: imo & plura esse, quæ ob diversum Reipublicæ nostræ statum vel nativis moribus vel legislatorum sanctionibus ab usu repelluntur. Ast non tollunt hæc ipsa naturam rei neque ea, quæ servitutibus substantialia sunt, vel ad essentiam earum pertinent, iisdem subvertuntur. Hinc inconsultum esset species aliquo saltem intuitu à communi generis habitudine ratione unius aliusve circumstantiæ abeuntes, ab universa ejus essentia, quæ ipsis incorrupta servatur excludere: non secus ac si quis canem latrare nescientem, vel corvum aliqua coloris diver-

Natura servitutum generum definita.

Quo in differant generum servitutes Romanorum & Germanorum.

diversitate conspicuum ex classe sui generis ejicere velle. Conveniant itaque essentia sua servitus Romana & Germanica, differant vero, quod non negari potest, insignibus aliquot cujusque proprietatibus.

§. VI.

*Servitu-
tum origo
quoru-
plex.*

Ut autem omnis res natura sua presumitur libera: ita sponte consequitur: omnem servitutum originem ab hominum voluntate arcessendam esse. Ex quibus itaque causis aliquis res suas ex suo transmittere potest dominio, ex iis etiam constitui potest servitus. Unde cum saepe transmitteretur alicujus rei dominium aliqua pristini juris particula retenta, ortae sunt praediorum servitutes, adeo ut primario ex pactis sint derivandae. Interim aliae causae, quae ad dominium transferendum habiles existunt, non excluduntur, adeo ut servitutes aliquando ex lege, *ut v. c. l. 14. C. §. fin. de Servitutibus & aqua*, vel etiam statuto, quale est apud Vratilavienses circa servitutum Cloacae in der Bau-Ordnung de A. 1668. §. Es soll auch jedermann den Schacht etc. & consuetudine *vid. Sächs. LandN. L. II. Art. 49. & L. II. Art. 51. conf. Schwäbisch. LandN. Cap. 233.* wie man Gruben graben soll in der Straßen. Aliquando ex arbitrio Judicis, *vid. l. 22. §. 3. π. fam. hercis.* aliquando ex dispositione testamenti *vid. l. 19. d. l. π. quemadm. servit. amittantur*, ut plurimum vero ex conventionione & transactionibus privatorum oriuntur. Praeterea cum jam dictum sit, servitutum esse jus & onus reale, inde facile concluditur, quod ejus dominium & ab intestato ad heredes transmittatur, postquam illa semel est constituta. Sed hic modus acquirendi servitutum derivativus saltem est, nec confundendus cum prioribus, quos omnes hoc in loco ut originarios i. e. servitutum primo praedio alicui imponentes concepimus. Quibus suppositis natura servitutum etiam ratione suae originis clarior existet. Nec ulla hic inter servitutes Romanorum & Germanorum nota-

(7)

notatur differentia, præter illas, quæ ex conventionē
oriuntur.

§. VII.

Hæc autem quæ pacto vel conventionē nituntur ratione fundamenti sui ab invicem discrepantes apparent. Enimvero tratitium est legibus Romanorum ex pacto, quod sine stipulationis solennitatibus contrahebatur, nemini competere actionem, quod moribus nostris hæcenus secus est. Unde verba speculi Saxonici LandN. L. 1. art. VII. wer etwas gelobet / der soll es gelten / & proverbium tritum: Ein Wort / ein Wort / ein Mann / ein Mann / etiam circa constitutiones servitutum Germanicarum valebunt, adeo ut etiam nuda verborum promissione, sine interventu rei, donari vel alio modo alienari possint: si modo iis in locis, ubi immobilia sine iudicis consensu non alienantur, hic ipse accedat. Hinc elicitur, in Germania contra eum quoque actionem servitutis confessoriam locum habere, qui ex mero liberalitatis instinctu onus aliquod sine solennitatibus rei suæ se impositurum promissit, quod sine dubio apud Romanos aliter se habuit. *conf. B. SCHILTERIUS ad π. Ex. IIX. & Illustris STRYCKIUS in usu mod. π. §. 1. & seqq.* Eodem modo contra remittentem servitutum actioni negatorix vel etiam exceptioni remissionis erit locus, quæ non præteriri debuit servitutum Romanarum & Germanicarum differentia. *conf. HUBERUS in præl. ad π. b. 1. §. 10.*

§. VIII.

De cætero circa acquisitionem servitutis apud Romanos solennis cesio requirebatur, vid. l. 39. π. de serv. manorum præd. urb. & l. 18. π. comm. præd. Solennitates ejus describit *ULPIANUS* tit. XIX. §. 9. & pluribus *GOTHOFREDUS* requirit ad b. l. Enimvero tres requirebantur personæ, cedentis scilicet vindicantis & addicentis, quibus peculiare compe-
tebant Romanis consuetæ formulæ, quas refert *CON-
FILIUS.*

TIUS. I. disp. 12. conf. FRANCISC. HOTTOMANNUS in
Comment. Verb. Juris fol. 71. Ut vero apud nos harum for-
mularum usus nunquam obtinuit; ita nullum est dubium,
nec hisce solennibus in foris nostris usum relictum esse:
quod jam notavit ULRICHUS HUBERUS in pos. J. h. t. §. 28.
29. Sufficit potius vel nuda promissio in servitutibus ne-
gativis vel tantum patientia, conf. Illustris THOMASIIUS in
notis ad HUBERI præl. J. h. t. & ad STRAUCHIUM eod. loco
diff. VII. 18. p. 88.

§. IX.

Differen-
tia ratione
præscri-
ptionis.

Est etiam notabilis differentia servitutis Romanæ &
Germanicæ circa earum præscriptionem, vel usucapionem:
quamvis enim priori tempore servitutes etiam consensu
presumpto tacite adeoque usucapione acquirere liceret
sec. l. 4. §. fin. τ. de usucap; postea tamen peculiari legis
Scriboniæ sanctione usucapio servitutum plane fuit abro-
gata. vid. JACOBUS RÆVARDUS ad legem SCRIBONIAM.
Opp. Tom. II. p. 801. Sed licebat interim libertatem usuca-
pere ad lucrandam actionem negatoriam contra urgentem
servitutum, donec JUSTINIANUS abrogata lege Scribonia
doctrinam de servitutis usucapione facilitavit, & tam
usucapientiæ Servituti, quam libertati rei decennium con-
tra præsentem, & viginti annos contra absentes per omnia
constituit. vid. l. 13. C. de Servitut. conf. SCHILTERUS ad τ.
Ex. XII. §. VI. At vero hic mores Germanorum aliud se-
quuntur: Doctores alias inter servitutes continuas & dis-
continuas distinguunt, & illis longissimum præscriptionis
tempus, his immemorabile assignant, in quo quidem mire
variant, vid. pluribus Dn. OCKEL. de præscriptione immemo-
riali c. VI. §. 4, qui an juris Romani fundamenta hoc ipso
sequantur, an minus jam non investigabo: Sed illud sal-
tem observandum existimo: quod jura Germanicæ omni-
bus difficultatibus & distinctionibus subtiliter excogitatis
hic careant, & præscriptioni omnium rerum immobilium
tum

tum corporalium tum incorporalium 30. annos unum annum & diem constituent, quod probe notavit, *HEIGIUS qu. XVI. n. 39.* cui prævit *WESENBECIUS in part. π. tit. de servit.* Fundamentum habes in *Sächsis. LandR. L. I. Art. XXIX, ubi conf. ZOBEL. in addit. n. a.* Usus vero modernus ejusdem testatur *CARPZOV. L. II. 4. def. 8.* Imo & præjudicium ex *MODESTINO PISTORIO* refert *Dn. OCKEL. l. c.* cui add. *COLERUM Part. I. Decis. XX. p. m. 71.* Alia hic sunt jura statutaria locorum quorundam, quæ aliquando & à Jure Romanorum & Saxonum hac in parte abeunt: Ita in Silesia loco præscriptionis tricennalis introducta est salubris circa immobilium & incorporalium præscriptionem constitutio, ita ut bona allodialia coram judicio Virali (dem Manns Gerichte vel etiam Curia istius Ducatus, in quo sita sunt cum omnibus juribus & oneribus ter vel quater proclamentur, & hinc post annum & diem incipiat præscriptio, quemadmodum habet formula præscriptionis: *Wer Jahr und Tag schweigen wird / der soll und muß vorbaß ewig schweigen. vid. Fürstl. Oelsmische Lands-Ordnung / part. II. art. 3.* Vratislaviæ autem servitutes præscriptione plane non acquiruntur. vid. *Bresl. Bau-Ordnung de 1668.* cujus verba refert *Doctissimus Silesiz JCtus, Dn. SEIDEL. in comment. ad Inst. qui hæctenus in MSpt. latet. b. t.*

§. X.

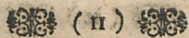
Quantum ad usum servitutum vel specialiore finem attinet, leges Romanæ usum amœnitatis seu voluptatis ab usu utilitatis distinguunt, & hunc solum servitutibus convenire asserunt. vid. *PAULUS l. 8. π. de Servitut* Sed hujus subtilitati jam olim contrarius fuit *POMPONIUS, qui l. 3. π. de aqua quovid.* aquam etiam amœnitatis causa ex alterius fonte duci posse existimat. Hos invicem conciliare nititur *ULRICUS HUBERUS in præl. ad π. b. t. inter amœnitatem & voluptatem distinguendo: sed quemad-*

*Differen-
tia ratione
finis qua
sit?*

B

modum

modum hæc distinguendi ratio communi sermoni haud congruit, ita præterea & alia notavit Dn. *THOMASIIUS* in annot. *ibidem*. Quicquid hujus sit, siue consentiant invicem, *PAULUS* ac *POMPONIUS*, siue non; sufficit tamen quod illa Romanorum subtilitas moribus nostris non amplius attendatur, quodque servitutes germanicæ etiam voluptatis causa constituantur, quod notarunt *VERSTEGEN de Servit. præd. diff. I. ass. I. §. II.* & celeberrimus Dn. *D. KRESS. in Specimine Jurisprudentiæ civilis. b. t. §. 4.* Credo etiam quod mores recentiores non tot litibus ansam præbeant, ut fieri potuit per legem Pauli, cum determinatu sæpe sit difficile an quis servitute itineris voluptatis an utilitatis gratia utatur, v. g. qui exspatiatur valetudinis causa, &c. Nec ratio dubitandi adest, cur non possim alteri in prædio meo concedere: Venationem voluptatis causa tantum instituendam: Es solle eine Lust Jagt zuweilen vergönnen seyn. Nec enim obstat, quod hoc Jus ad alterum conceditur, quam ejus prædio tribuatur. Poterit enim, quis hoc de prædio suo ita concedere, ut semper illud juris alterius prædio adeoque omnibus successoribus constituatur. Sic usus servitutis personæ quidem commodum magis respiciet, quam prædii, pertinebit tamen ad prædium ejusque Possessores: qua observatione, ut credo occurritur iis, quæ pro Paulo disputat *HUBERUS l. c. §. 6.* qui voluptatem rei attributum non esse recte observat, sed mihi sufficit, quod hæc voluptatis perceptio rei vel prædio possit adharere. Sic potero Jus acquirere adibus meis, ut liceat ex iisdem voluptatis gratia alterius hortum oculis meis usurpare. Nonne sic hortus illius serviet, quodammodo adibus meis, si supponatur, ante pactum nostrum jus fenestrarum restrictum fuisse per statutum speciale, quale de Jure Prutenico refert Illustris *STRYCKIUS in usu mod. de servit. urb. præd. §. 2.*

Eodem pertinet, quod idem *PAULUS l. 28. π. de S. Differen-*
E. U. in servitute perpetuam causam requirat, adeo ut ne *via ratione*
que ex lacu, neque ex stagno aqueductus concedi pos- *causa.*
sit. Ratio hujus requisiti neque ex ratione status, neque
ex natura rei reperiri potest, adeo ut facile subeat cogita-
tio: forte & hic Paulum scripsisse Jctis mysteria. Attulit
aliquam rationem pro Paulo B. SCHILTERUS, in Ex. XIX.
ad π. §. XIV. quam nec ineptam, neque nimium subtil-
lem, sed facilem cognitu & apertam existimat, quibus fa-
cile assentior: putem autem consequentiam hujus ratio-
nis non adeo stringere. Enimvero dicit SCHILTERUS
contra libertatem Quiritum fuisse, & hinc contra naturam
Servitutum, ut cogeretur vicinus aliquid facere in suo,
quod sequeretur, si aqueductus ex aqua vicini opera-
collecta constitueretur. Ast vero quid tum? poterat ne-
civis Romanus operas suas locare? quare pugnaret cum
ejus dignitate hoc in casu libertati suæ renunciare. In-
terim suffecerunt saepe Jctis antiquis rationes tam putati-
tiae, inprimis Paulo, & qui eum sequitur Pomponio,
quorum metaphysicam subtilitatem pluribus circa hanc
materiam notavit Illustris THOMASIIUS in diss. Lipsens. de
Servitute fillicidii §. 26. sq. Nobis sufficit quod hic mores no-
stri aperte discrepent à Paulo & Pomponio, cum jam Im-
peratoris ANTONINI tempore apud Romanos hæc subtri-
litas abrogata fuerit docente ULPIANO l. 2. π. Comm. pra-
dior. prætereaque de moderno usu fori contrario testentur
GROENWEGEN de legibus abrogatis b. t. MANZIUS ad pr. f. de
Servitut. B. SCHIET. l. c. STRYCKIUS in usu mod. tit. de S. P. U.
§. XVII. TITIIUS ad LAUTERBACH obs. 244. nec non D. GEORG.
BEIER in pos. π. b. t. p. 253. De cætero cessat apud nos pu-
tatitia illa de libertate Quiritum ratio, quidni simul cessa-
ret inutilis legis celebrinæ dispositio?

*Transitus
ad mate-
riam prin-
cipalem.*

Sunt qui ex hac putantia Romanorum ratione & illam derivant POMPONII subtilitatem, qua l. 15. π. de Servit. asseritur: Servitutum non eam naturam esse, ut aliquid faciat quis. Nos utrum recte ex hoc fonte deducant, nondum disputabimus. Cum verò de Servitutibus in faciendo consistentibus apud JCtos passim disputetur, nec ubique rei controversæ sufficiens appareat dilucidatio; non inutile nec injucundum duximus de hac materia ulterius disquirere. Expedi enim nosse, quid Pomponio, expedi etiam nosse, quid moribus nostris, & rerum naturæ tribuendum sit. Investigabimus itaque statum disensionum, rationes affirmandi & negandi, usumque quaestionis declarabimus.

CAP. II.

De Servitutum in faciendo consistentium existentia generatim.

§. I.

Argumentum Capituli.

Cum vulgata opinione ex omissione factorum & passione eorundem Servitutum negativarum & affirmatarum ortæ sint species; nunc inquirendum est: annon iisdem addi quoque possit tertia, quam servitutum activarum compendii gratia vocare placet. Si negativam quaras responsonem, manibus pedibusque in eam ibunt sententiam POMPONIVS, SCÆVOLA, BARTOLVS, BALDVS & pene universa, quæ apices & syl-
labas

labas Tribonianæ collectionis adorat, Doctorum Scho-
la. Neque hæc sola, sed & illorum tibi obstabit auctori-
tas, qui debitis eruditionis iudicii que subsidiis instructi
Jurisprudentiæ incrementis inservierunt. Illud saltem su-
perest solatii, posse & hic opinioni communi opponi opi-
nionem non minus communem. Affirmantium enim
partes juvabunt JCorum Germanicorum æque celeberrimo-
rum non pauci. A partibus erunt BRUNNEMAN-
NUS, SCHILTERUS, STRYCKIUS, THOMASIVS,
SVESERUS, BEIERUS, BOEHMERUS, TITIUS, KRES-
SIUS, & forte plures quorum nunc non succurrunt nomina.
Quanam itaque via procedendum, quæ castra petenda,
quibus tribuenda veritatis ratio, illud investigare & diffi-
cile erit & periculosum. Agendum itaque caute, ut ne
cujus honori quid decedat, neque quid præter mentem
tribuatur, neque veritatis derelinquatur vexillum.

§. II.

Ut autem hoc, ut decet, perficiatur aliquot nobis se-
parandæ videntur quæstiones, quibus confusis status contro-
versæ apparere non possent. Nimirum alia est quæstio, quan-
do quæritur: I. an Servitus per naturam suam in faciendo
consistere queat? alia II. an servitus activa in dubio præ-
sumi debeat v. c. an præsumendum sit, illum qui patitur
servitutem Itineris ad reficiendum pontem teneri? alia est
III. an non ex speciali pacto tales servitutes constituere,
quis possit? cum quibus tandem non est confundenda
quæstio IV: an tales in faciendo consistentes Servitutes
actu dentur? Hæc si rite separentur pariter ac consideren-
tur; non erit impossibile difficultatibus, queis primo in-
tuitu res obnoxia videbatur, debito modo occurrere.

*Status
controver-
sæ distin-
ctior.*

§. III.

Et primo quidem circa unam quæstionem occupatos
nos esse decet, cum ab hujus declaratione ac decisione

*Fundamē-
tum gene-
reli.*

reliquarum dijudicatio fere pendeat. Hic vero ostendendum erit: Servitutem in faciendo per naturam consistere posse, idque nec rei naturæ, nec ideæ Servitutis generali repugnare, nec litem tantummodo de voce, sed de re ipsa esse. Hoc ut appareat observari debet: in effectu juris plurimum differre jus ad rem ex re alterius percipiendum, privilegia singulatim competentia, & Servitutes. Jus ad rem percipiendum est potestas aliquod commodum ex re alterius ob factum ejus percipiendi petendique actione personali. Huc aliquando pertinet census pactitius, ubi ob non solutum censum Dominus non expellit censiticum. Sed executione ad solutionem cogit. vid. *FRANSKIUS de laudemis cap. X. n. 61. SCHILTER. ad J. 1. de locat. & conduct. aph. V.* & sic locum habet actio personalis: ubi tamen non contrarius sum *FRANSKIO* qui in *resol.* inter censum realem & personalem distinguit. Privilegia singulatim competentia sunt exceptiones à lege reliquorum civium actiones restringente; Ita Jus monopolii, braxandi &c. differunt. Servitus prædialis scilicet est Jus in re aliena, ex eadem certum commodum ratione prædii nostri percipiendi. vid. *MANZIUS ad J. b. 1. nec non in tractatu de Servitutibus tit. I. n. 17. p. m. 7.* Ubicunque itaque omnes juris effectus ex servitute orientes vim suam exerunt; ibi quoque res invito quamvis Pomponio, servitutis vocabulum non amplius respuet.

§. V.

Effectus autem juris circa Servitutis materiam sunt. (1.) restrictio alterius domini. (2.) participatio de alterius dominio. (3.) potestas percipiendi aliquod commodum. (4.) & quidem ex prædio ejus in prædium meum redundans. (5.) idque petendi actione reali. Fluunt hæc omnia ex definitione allata prono nexu, & quotidianæ sunt praxeos: quousque itaque ea in servitutibus in faciendo consistenti-

(15)

fluentibus occurrunt, eatenus recte hoc nomen hac quoque trahitur. Atque hæc generalis sententiæ nostræ ratio hæcenus sufficit: Poteramus equidem subnectere & alias, simulque ad experientiam & exempla provocare, sed hoc commodius alio loco fieri poterit.

§. V.

Supponimus itaque naturæ servitutis factum quodpiam non repugnare. Sed contradicit. POMPONIUS l. 15. *l. 15. π. de servit. pro-*
π. de Servit. inquit: Servitutum non ea natura est, ut ali-
quid faciat quis, (veluti viridaria tollat, aut amœniorem pro-
spectum præstet, aut in hoc ut in suo pingat) sed ut aliquid pa-
tiaur aut non faciat. *posita.* Sensus est dubius nec certum est factis an Pomponius de quæstione prima, an de secunda, an verò de utraque loquatur. Si de prima loquitur: nescio quo in ille Servitutis naturam quaesiverit, & quænam servituti Pomponianæ sint essentialia vel substantialia. Neque subodorari possum rationem, quam ipse dictis suis supposuerit loco fundamenti. Imo eandem subodorati non sunt plurimi Interpretum etiam non indocti. BARTOLUS ad l. quoties π. de Servit. remittit se ad l. sicuti π. de servit. vendic. sed ubique nihil dicit. Idem utroque in loco egit BALDUS *ibid.* Sed quis ab his rationes exspectet?

§. VI.

Interim illos non mirabitur, qui Jctos eruditos magis, recentioresque legis rationem neglexisse perspiciet. *An ratione careat?*
Continget hoc inspicienti WISSENBACHIUM ad π. disp. XX. n. 8. COEPOLLAM *tr. de Servit. c. 12.* FERD. WAITZE. NEGGERUM *in tr. de servit. disp. I. c. II. n. II.* STRAUCHIUM *disp. VII. n. III.* BRUNNEMANNIUM ad l. 15. π. b. 1. & RACHELIUM *in Instit. Jurisprud. L. II. tit. XIII.* Notum est viros nominatos (quorum alii plures numerare poterunt) fuisse

fuisse eruditione pariter ac dijudicandi seu ratiocinandi facultate instructissimos, adeoque conjicio rationem Pomponii inventu haud facilem existere, cum Jcti alioquin rationum reddendarum studiosi satis ac periti eam praeferre silentio duxerint satis.

§. VII.

*Ratio We-
senbecii.*

Sed audiamus potius illos, qui rationem legis nobis propinant. Hos inter agmen ducit magnæ alioquin auctoritatis Jctus *MATTHÆUS WESENBECIUS ad π. b. t. p. m. „114.* illud pro ratione adæquata assertionis venditans: „quod hoc fieri ab alio prædii nostri nihil interfit. Sequitur eum *CASPAR. MANZIUS de Servitut. Tit. IV. n. 9. p. m. 381.* Videri poterat hæc ratio valde conveniens, cum eadem in eadem lege à Pomponio prolata legatur, adeo ut non sit vero admodum disimile: ad eandem respexisse Pomponium. Ast vero si huc respexit; sine dubio erravit (sit venia verbo) & quod magis est sibi contradixit Pomponius. Conf. *que notavimus sup. Cap. 1. §. X.* Cur enim quæso, si naturam rei spectes (de qua hic philosophamur) non liceat servitutem sine utilitatis ratione habita constituere? vid. *TITIUS Juris priv. L. III. c. XXII. §. 13.* Imo negavit hoc *PAULLUS l. 8. π. de servit.* ast contradixit *LABEO* vir si non majoris certe non minoris judicii. *l. 19. π. ibid.* nec hæcenus huic vulneri antinomico satis medelæ allatum fuit. Præterea falsissimum est: prædii nostri nihil interesse, an vicinus viridaria tollat, & prospectum amoeniorem præstet, an liceat possessori hujus prædii in alterius horto spatari, cœnari, &c. cum & amœnitatis detur utilitas, recreatioque tempestiva utique sit proficua, & prædii nostri pretium tali jure addito adaugeatur: quod recte observavit *JO. VERSTEGEN diss. de servit. præd. p. m. 261.* Fallit itaque ratio *WESENBECII* atque *MANZII*.

§. VIII

§. VII.

Aliam viam ingreditur *FRANCISCUS DUARENUS* in *Ratio*
tit. I. de Servit. Opp. p. m. 253. Existimat hic: *Servitutem non*
posse in faciendo consistere, cum sit res, hanc rem fundi dominum
à se in alium transferre & hac translatione liberi non aliter, ac
venditorem rei corporalis. Verum ni fallor simile claudicat,
 & nescio utrum à venditione rei corporalis ad constitu-
 tionem servitutis argumentari liceat. Sane illud verum
 est, quod ille qui præstitit præstanda nulla actione am-
 plius conveniri queat: ast inde non sequitur, prohiberi,
 ne quis se ad aliquid perpetuo præstandum obliget, quod
 vel exemplo census constare potest. Eodem modo du-
 bium est, an Titius, qui Jus pascendi prædio Caji servi-
 tutis nomine concessit, servitute constituta liberatus, cum
 prædium ipsius alteri annuatim adhuc gramina præstare
 cogatur in quo huic juri conveniet cum servitutibus no-
 stris factivis. Hinc ut credo Duarenus hic non tam de
 quæstione prima, quam secunda, de qua mox agemus,
 intelligendus est, si sani aliquid sensui ejus inesse velimus,
 neque per rationem allatam hætenus ostensum est: Ser-
 vitutum naturæ repugnare aliquid facere.

§. IX.

Non majoris momenti est ratio, quam attulit cum
 aliis *JO. SUPERIOR* in *comment. ad l. 15. Servitutum*, ut & *Superior*
ULRICUS HUBERUS in *prælect. ad π. de servit. n. 5. quod & Huber*
nempe prædium & res non homo serviat. Existimant ut puto, *opinio.*
 facere esse hominum, pati & non facere esse prædiorum
 affectionem, hinc impossibile natura esse, ut servitus præ-
 dialis in faciendo consistat. Sed salva res est sufficit enim,
 quod possessor nomine prædii facere possit. Sermo hic
 est omnis de servitutibus realibus seu prædialibus. Hæ
 C
 vero

vero tales dicuntur, quia non nisi prædiis & rebus immobilibus immediate coherent, & sine persona subsistere possunt adeoque ad successores cum rebus transeunt, uti addit rationem *JUS PRUSSIAE PROVINCIALE. L. III. tit. II. art. I. de servit. rust. & urb. §. 1. & 4.* Cur autem nostra onera de quibus loquimur, non etiam prædiis coherent? Si itaque coherent; transit obligatio ad possessores futuros, quia hi sine onere rem vel pacto vel lege oneratam comparare non possunt, adeoque hanc comparando in illud onus consentiunt. vid. celeberrimus Lipsiens. *JCTUS DN. TITULUS Juris privat. L. III. c. XIII. §. 16. 17. 18.* Neque durior est locutio, dum dicimus prædium aliquid facere, cum eodem modo dicamus: hoc prædium præstat censum: *Der Weinberg zinsset dem Closter zu N. der Acker ist dienstpflichtig / und Frohnet dem Ritter: Gute zu N.*

§. X.

*Objection
Huberi.*

Dices: vero ex pacto non oriri jus contra tertium, sc. qui possidet. *HUBER. l. c. n. 7.* Ast supponamus: illum, qui constituit servitutem, esse verum rerum suarum dominum, nec alteri cuiquam bonis suis obligari, sed de iis pro lubitu testari, eaque alienare posse, cur non etiam liceret eidem prædio suo, quod totum alienare poterat sive pacto, sive testamento imponere onus perpetuum & ad futuros possessores transmissibile onus reale? Annon Successor eam ob rationem recipit dominium prædii cum omnibus adhærentibus juribus, privilegiis & oneribus realibus? Eodem modo hodie quotidie prædiis rusticis à possessoribus præsentibus imponi solent onera censualia, quæ dein ad futuros possessores quoscunque transeunt. Potest interim abstinere ab hereditate prædii servientis, potest reculare emtionem ejusdem, hoc arbitrio ejus relinquatur: Facto contrario sibi præjudicium fieri, nemini nisi suæ imputet

putet voluntati. Nullam hic differentiam faciet: an servitus in faciendo an in patiendo consistat. conf. Du. *TITIVS* l. c. §. 16. & 21. Aliud vero est, si singularis heredibus prospiciat legislatio, ita ut plane alienatio bonorum alicui prohibeatur: ab hac enim etiam ad servitutis constitutionem procedet argumentatio. Hocque ibi locorum obtinebit, sicubi observetur in praxi consuetudo de alienatione bonorum ohne der Erben Laub de qua vid. *Sächs. LandR. L. I. Art. LII.*

§. XI.

Aliam rationem legis obstantis Pomponianæ attulit *Ratio* B. *SCHILTERUS* in *Ex. XIII.* ad π. §. *XIV.* *contm libertatem Schilteri.* *Quiritum fuisse & hinc contm naturam servitutem, ut cogereur aliquid facere in suo.* Uti vero & ipse *SCHILTERUS* hanc rationem apud Germanos locum non invenire testatur; ita & apud Romanos putatitia erat & imaginaria neque forte omnibus Romæ civibus sat cognita fuit, multo minus eandem in Germania reperire licebit. Sed tetigimus illam quantum sufficit *cap. preced. §. XI.* ergo hic tacere non erit incongruum, eritque conveniens: statuere Philosophiam Pomponii esse intricatam, simulatam & scholam sapere nec solido rei inniti fundamento. Objicis forte: sed interim ita voluit lex Pomponii, cui nos non debemus contradicere. Ast dabis veniam: definitio & lex differunt: Uti ubi leges ferunt: præcipiunt & judicant, ubi vero definitiones faciunt; philosophantur & disputant. Tunc autem unicuique proprium supererit arbitrium, poteritque quisque de rebus ipsis earumque natura, suo uti iudicio. Præterea hoc capite non est quaestio, quid Romæ fuerit creditum, sed quid natura rei sentendum suadeat. Vidimus verò factum naturæ servitutis non repugnare, ergo quaestionem primam affirmare nil prohibebit, neque obstabit Pomponii auctoritas.

§. XII.

*Questio
secunda
formatur.*

Interim juvare poterit Pomponii Philosophiam, si eam ad *questionem secundam* applicaverimus. Enimvero separata ab hætenus dictis est quæstio: an quis ad aliquid patiendum obligatus simul etiam per consequens ad ea, quæ passio illa supponit, facienda sit obstrictus, sive: *an servitutes in patiendo consistentes simul supponant obligationem aliquid faciendi, talesque debeant præsumi?* Negativam sequitur communis schola sententiam, nisi quod aliqui exemplum de servitute oneris ferendi & per consequens reficiendi parietem ex *l. 6. §. 2. π. si servit. vind.* excipiant. Negabimus & nos sed cum debita cautione & limitatione, ne propriis nos involvamus laqueis. Scilicet notum est ex juris naturalis præceptis: dominium ab arbitrio hominum cœpisse, & antea omnia libera extitisse. Hinc rem quamcunque sua natura præsumi liberam denique ob eam rationem Servitutem strictiorem requirere interpretationem, vid. *CARPZOV. decis. Sax. Illustr. P. II. Dec. CVI.* adeoque præsumtionem pugnare contra factum, quo graveretur prædium serviens, magis cum sit credibile: aliquem servitutem non faciendi vel patiendi quam faciendi constituisse, quippe quæ minus oneris involvunt.

§. XIII.

*Responso
ad eam.*

Ergo qui Servitutem viæ constituit non statim ad ejus refectionem se quoque obligasse præsumetur, hucque pertinet regula *UPLIANI, l. 6. §. 2. π. si servit. vind. quod in omnibus resectio ad eum pertineat, qui sibi servitutem asserit: non ad eum, cujus res servit.* Distinguendum tamen & hic, cum aliter ex rei natura, aliter ex conventionem sequatur decisio. Curate hic procedit laudatus *Dn. TITIVS l. c. §. 19.* distinguendo: utrum res serviens, soli prædii dominantis

„tis domino utilitatem adferat, an servientis domino quoque simul sit utilis? Si prius; dominus prædii servientis saltem pati tenebitur, nisi aliter conventum sit. Sin posterius; necessario serviens aliquid faciet; alias enim justius diceretur hic servire, qui refectionis sumtus faceret, quam ille qui onera ferret ut loquitur *JO. SUPERIOR*. loc. cit. De priori casu capiendus fortè *GALLUS* *Jctus l. 6. §. 2. π. ff. serv. vind.* nec non præjudicium, quod ex propria causa allegat *HUBERUS ad π. tit. de serv. n. 2.* De posteriori capio decisionem tum *SERVII*, tum *LABEONIS* quam recenset *ULPIANUS l. cit. 6. §. 2. π. de servitut.* Sic qui servitutum itineris, viæ, actusque alteri præstat, cum ipse iisdem non utatur adsumtus refectionis regulariter non tenebitur. Qui vero alteri constituit Servitutem pecorum ad aquam appulsus in fonte quo ipse quoque utitur, mea opinione obligatus est ad conservationem & refectionem rerum huc pertinentium v. g. Die Tränck-Rinne / den Tränck-Frag / den Born / Schwengel / und den Brunnen selbst zu erhalten / minimum quoad dimidiam partem ut habet *TITIUS l. c.*, Dominusque agere poterit aut ad dimidiam refectionis partem, aut ad deserctionem fontis: alias enim servitus hoc nominis non mereretur, cum nemo jus servitutis, quod pene onerosum est, sibi acquisivisse præsumi queat.

§. XIV.

Aliter adhuc se res habet in celebri illa servitute oneris ferendi, qua vicinus obligatur ad faciendum aliquid in suo (einen Bassen zu halten) quamque jam olim legalissimus *BALDIUS ad l. 15. π. de servit.* & vocavit servitudi oneris, & à superius remota *POMPONII* regula removitur, Disputant de hac mirifice & torquent se interpretes, quominus *POMPONIUM* deserere cogantur. Alii distinguunt inter facere directo & per consequentiam, vid. *VERSTE*.

C 3

GEN

GEN diff. I. aff. 15, alii inter regulam & exceptionem, HILBER. b. l. MANZIUS de Servit. tit. IV. n. 10. alii peculiarem observantiam allegant, JO. SUPERIOR. ad l. 15. π. de Servit. alii pro ratione perpetuitatem causa allegant, CASPAR. SCHMID. in comment. ad Statut. Bavar. Tom. III. tit. 26. n. 10. p. 278. COEPOLLA de servit. c. 37. & c. 58. alii ad vocabulum ferendi confugiunt. VOET. ad π. de S. P. II. §. 1. Quorsum te veritas dubius non satisfiet, neque nos superiores assertiones huc trahimus. Si dicendum quod res est; mea opinione, quam nemini obtrudere animus est, illud saltem difficultates peperit, quod Icti de natura servitutum & exinde ad praesumptionem rationari voluerint, ubi potius litera scripta expetenda erat. Tentabo quid utilitatis adferat §. XIII. declarata distinctio. Nonne Servitus tigni immittendi & oneris ferendi valde affines sunt? Nonne earundem separatio pendet à causa constitutionis? Unde verò innotescet constitutionis modus an ex praesumptione, an ex verbis scriptis? Si ex praesumptione agendum; unde fontes conjecturarum fluent? Forte ex natura servitutum, hic vero aut POMPONIIUS, aut nos autor erimus. Si ille; sequitur onus ferri non debere, quod est contra communem opinionem. Apud nos nullum praesidium, cum saltem docuerimus quod Servitutes quaedam in faciendo consistere possint, non quod aliquas in hoc consistere oporteat. Ergo remanent conventio, scriptura, pactum, Lex, consuetudo, quod jam quamvis obscure notavit CORASIIUS ad rubric. π. de servit. n. 73. Ergo probandum est illi, qui vult, ut alter onus ferat, ita conventum esse, aut consuetudines velle, aut leges praecipere, ut nulla servitus tigni immittendi locum inveniat, nisi quoque oneris ferendi onus simul appareat. Ex rei natura nemini hic ullum nascetur praesidium. Nec hic in pejorem partem interpretari decet GALLI atque SERVII dissensiones; cum rationando quilibet hic quid pro se inveniat, adeo ut vere hic

hic appareat quod alii de Scepticismo juridico conquesti
sunt. vid. B. D. HEBERI *progr. de Scepticismo juridico.*

§. XV.

Atque hinc simul apparet, quid responderi debeat ad
ad quæstionem tertiam: *an quis speciali pacto servitutem in
faciendo constituere possit?* Vidimus enim quod Servitutum
naturæ non repugnet, vidimus quoque exemplum, quod
nec ipsi Romani damnare potuerunt. Unde regulam:
Quod Servitutum natura non fit ut aliquis faciat, limitat
WESENBECIUS ad π. tit. de servit. nisi vel natura servitu-
tis vel pactum contrahentium id postulet. Unde licebit
pacisci non tantum de onere ferendo, sed etiam de aquæ
ductu præstando & conservando, de servitute itineris &
via reficienda, de portis aperiendis, de cloaca purgan-
da, &c. Adeo hæc vera sunt, ut ipse BALDUS ad l. 6. ff.
serv. vind. confessus fuerit: in servitute oneris ferendi obliga-
tionem ad faciendum ex promissione ortum trahere, cur
itaque non liceat à simili ad simile argumentari? Agnovit
hoc HUBER. in præl. ad π. de serv. n. 2. qui vero num. 5.
denuo fluctus in simpulo movit. Nos saltem ex hæc-
tenus dictis inferemus: Si pactus fueris simpliciter: Te vel-
le v. c. Vicini sordibus per ædes tuas cursum parare, nasce-
rur saltem Jus personale. Si vero pacto expresse constitu-
ta sit servitus de sordibus via paranda; erit servitus præ-
dialis ex conventionione oriunda in faciendo consistens: Sed
hæc omnia (quatenus facti sunt) ex primorum paciscen-
tium vel testantium vel transigentium, vel arbitrantium
voluntate pendent, & singularia ad probandum requirunt
monumenta: non aliter ac quædam feuda litteris investitu-
re nituntur. Superest quæstio quarta: *an servitutes active un-
quam actu existerint?* verum hanc peculiari capite confide-
rare magis erit conveniens.

Quæstio
tertia.

CAP.

CAP. III.

*De Servitutibus in faciendo consi-
stentibus speciatim.*

§. I.

*Questio
quarta
declamata.*

Ostendendum itaque est ulterius: plures posse dari & constitui servitutes activas, imo plures etiam vel de consuetudine vel ex pacto alicubi locorum apparere. Utrumque non erit difficile, prius tamen facilius, cum constitutio possibilis non nisi à voluntate humana pendeat, hujus autem conatus modo huc, modo aliorum tendant. Ergo sufficere poterat annotasse: quod omnia pacta licita hic in censum veniant. At infinita dantur paciscendi genera, neque omnium locorum personarumque circumstantiæ oculis observari possunt: inde satis erit quasdam talium servitutum (quæ constitui poterant) annotasse, neque opus erit circa justam & plenariam recensionem elaborare, quippe quæ & impossibilis & non necessaria videretur.

§. II.

*Summa-
ria ad illa
responsio.*

Cum autem assertum sit superius: posse pacto servitutum in faciendo constitui; sequitur hinc, quod, ubicunque mihi constituitur, ibi quoque constituens volens se ad onus faciendi obligare possit, & consequenter etiam ab illo obligari posse successorem ejus, per ea quæ dicta sunt superius. Ita alicubi prædii incolæ poterunt obligari ut in gratiam prædii vicini, cui servitutum venationis hoc prædium

(25)

prædium debet, retia ferant, (die Netze zu tragen) Canes ducant, (die Hunde zu führen). Poterit se prædium, quod jus pascendi debet alteri prædio, adstringere ad pontium reparationem; Idem fieri poterit in servitute viz atque itineris. Poterit is qui servitutem Gloacæ debet, eidem ut cursum paret, se obligare, & quæ alia sunt infinita, de quibus domini prædiorum commoditatis causa pacisci poterunt.

§. III.

Sed vero dantur tales servitutes etiam ex aliis causis neque existimandum est, ac si tales nunquam lege fuissent constitutz, cum contrarium testetur experientia. Recens se-
Species servitutis
Ima Operarum.
bimus exempla potiora, circa quæ tamen an primas legi, an consuetudini, an pacto, an testamento origines debeant non disquiremus. Sufficit ad illarum servitutum præstationem hodie quidem possessorem prædii ex voluntate aliena non propria obligari. Atque huc primo quidem servitutem jumentorum & operarum, quam germanicè Frohn-Dienste / Schar-Werke / Hofe-Dienst appellant, referre licebit. Equidem non incognitum est, quod hæc ipsa servitia primo intuitu personalia tantum videri possint, quod etiam pro talibus communiter venditentur, imo quod aliquando (ut in præfectura Jenensi) neque personis, neque prædiis sed jumentis inhæreant. Ast de ultimis non dubito, de prioribus autem res facile poterit expediri.

§. IV.

In vulgus notum est: duplicis generis esse hæc operarum servitia, & in diversa fundari origine. Enimvero, qui talia præstant, vel sunt homines proprii, vel homines sui juris. Isti, quorum jura satis explicata sunt THOMASIO, HERTIO, ET POTGIESERO, huc jam non pertinent: Hi non serviunt ratione personæ neque suæ, neque dominantis, sed ratione prædiorum, adeoque eorundem

D

rundem servitia ad genus servitutis prædialis in faciendo
 consistentis se referunt natura sua. Omnes itaque juris
 effectus superius indicati, qui servitutibus alioquin com-
 petunt, hic locum inveniunt. Adeo hoc verum est, ut
 vel ipse eruditissimus Ictus CASPAR MANZIUS, qui
 alioquin in tractatu de Servitutibus à nobis discescit, de his
 „servitiis asserat: quod sint onera realia & prædiis inhæ-
 „reant adeo, ut quocunque prædia vadant, ad possessio-
 „res etiam ista servitia una transeant, etiamsi nobiles com-
 „parent bona rusticorum: utque actio servitiorum horum
 „in rem esse dicatur. vid. Ejusd. Deciss. Palatii qu. XXII.
 „n. 14. & conf. CASPAR ZIEGLER, ad præxim. Calvoluti const. 1.
 „§. nobiles. n. 132. Hinc & sicut canis leporem, sicut, lepra
 leprosum, ita Doctoribus onus emptorem sequi videtur.
 vid. SPEIDEL. speciali not. a. voce Baurenz Güter / nec non
 LEISSER. in jure Georg. L. III. c. XXVII. p. 844. Atque
 sic opera & ope possessoris sive per illum prædium tale ser-
 vit alteri prædio, estque manetque servitus prædialis.

*Notantur
 species
 ejusdem.*

Cum vero plurima operarum sint genera; facile est
 judicatu, & hanc servitutem plures diversasque ab invi-
 cem sub se completi species: interim cum pro arbitrio
 hominum constitui poterint numerum earundem: cusa-
 tiorum inire supervacuum esset pariter ac impossibile.
 Discetur potius earundem differentia in locis, ubi præstan-
 da veniunt. Dux saltem divisiones præteriri non de-
 bent. Primo enim hæc operæ vel jumentis vel manibus
 præstantur, unde distinctio: in Hand und Wagen, Dien-
 ste; item: in Hufner / Anspanner / Pferdner / und Hand
 Frohner / Hinter / Sattler / Rötner / Roth / Sassen / A Cos-
 laten. Hæc ut servituti applicentur nomina, ejus origo
 erit investiganda, ut prodeat primi constituentis animus.

Eodem

Eodem modo huc faciet distinctio operarum determinatarum & indeterminatarum (gemessener und ungemessener Dienste). Hæ sine dubio sunt hominum propriorum sive minimum libertorum: illæ vero ad prædia adeoque ad hunc locum pertinent. Etenim vix videtur verosimile: aliquem eam servitutem alteri constitutum, ut plane ab ipsius nutu pendere necessum habeat. Hinc fuit regula: Quoties operæ sunt determinatæ, toties præsumi easdem esse reales: indeterminatæ vero personalibus accensentur, conf. ZIEGLER. *ad præxin. Catvol. concl. I. §. nobiles. n. 55. 56. 70.* EUCHARIUS ERHARDT *de operis rusticorum concl. VI. & VII.* LEISSER. *in jure GEORG. L. III. c. XXVII. n. 15. 16.*

§. VI.

De cætero, uti jam dictum est, tot harum operarum & totuplicia dantur exempla, quot diversissimæ reperiuntur locorum consuetudines. Commemorandæ tamen sunt quædam, ne plane exemplis nostra videri possit definitio. Ita servitia hæc sunt alibi aratoria, alibi messoria, alibi alia. Alicubi rustici obligantur: Den Herbst Grummet zu machen / den Hopsen zu pflücken. vid. ERHARDT *l. c. concl. 7.* LEISSER. *l. c. L. III. c. XXVII.* Alicubi unius prædii incolæ aliquando ut alterius prædii, cui jus venandi competit, Domino serviant canum curatione (mit Kuppel- & Führen). Imo ipsorum Rusticorum prædia sibi invicem serviunt, ita ut alterum obligetur alteri: Drey Tage pflügen zu helfen / den Zaun und Pärchen zu halten / 6. Tage Graab zu hauen / etliche Schock zu Dreschen / einen Acker mit Pflug und Zug zubestellen / die Wasser- Furche zu halten / jährlich drey Holz- Führen in nächsten Wald zu thun / & quæ alia succurrunt infinita, quibus hac in parte præsto est rei agrariæ cognitio. conf. B. Dn. STRYCK. *in usu modern. n. tit. de Servit. §. V.*

Ostendum. tur exem- pla.

*Probatnr
ulterius.*

Nobis jam quidem sufficit hocce servitii genus, in-
faciendo consistere, prædio simul inhærere, distinctissimum
esse à servitiis personalibus hominum propriorum, adeo-
que nomen servitutis prædialis certo certius mereri. conf.
Dn. *SUESER. in theatro servit. tit. XX. §. 3.* & qui clarius
nobis viam prævit Dn. *D. KRESS. in specimine Jurispr. b. t.*
De cætero fundamentum rei nobis suppeditat *SPECULA-
TOR SAXONICUS in Land-Recht L. I. art. II. ubi de*
propriariis (den Pflegghaften) quos GLOSSA n. 4. di-
„ stinctius describit verbis: Pflegghaften sind / die in dem
„ Lande eigenes haben / da sie pflichtig sind etwas vorzuge-
„ ben oder zu thun: Scilicet homines sui juris prædium
habentes in dominio cum onere præstandæ alicujus servi-
tutis. Cum his pene conveniant die Dienst-Manne / quos
anxie ab hominibus propriis separat glossa ad Land-R.
L. III. Art. XLII. inquit: Etliche Dienstbarkeit lieget auf
einem Manne / also daß er dienen muß und diese sind eigen.
Etlicher Leute Dienstbarkeit aber lieget allein auf ihrem Gutes /
also daß wer dasselbige Gut hat / muß dawor dienen.

§. VIII.

*Servitus
saltationis
necessaria.*

Nescio annon quodammodo huc quoque referendum
sit ridiculum servitutis exemplum, quod saltationem ne-
cessariam (den Frohn-Tanz) ubi obtinet, appellant. Enim-
vero in Dynastia Geranæ oppido Langenberg consuetu-
dinis est, ut tertia Pentecostes feria ex certis quibusdam
pagis tum ejusdem Dynastia tum etiam peregrinæ juris-
dictionis subditi conveniant, & quisque cum uxore sua
vel filia in loco publico adhunc actum destinato compa-
reat, singulique choream ducant, nisi multam sexagenæ
incurrere velint. Choream hancce primus incipit Appa-
rator judicii (der Gerichts-Knecht) cæteri suo se ordine
insequantur. Saltantibus vero pro hocce servitii genere
certus

certus placentularum numerus & aliquot cerevisia mensuræ porriguntur. vid. B. P^{ET}RUS M^{ULLER}. in *Jurisprud. Element. coroll. 2. ad d. sp. XIIX*, nec non Illustris Dn. W^{IL}DV^OGEL. de *Jure fessorum Exerc. IV. c. IV. §. IX. p. 210*. Originem hujus servitii aliis investigandam relinquo; illud saltem observo: onus hocce prædiis inhære, & ab incolis prædiorum præstari, adeoque saltem in hocce cum servitiis & operis prædialibus convenire.

§. IX.

Clariori jure, ni fallor, huc pertinent Servitutes aliquot, quæ moribus Germaniæ magis communibus originis debent. Tales sunt Servitutes, quibus quis quasi publico serviens in gratiam vicinorum circa rem suam aliquid in suo facere obstringitur. Sic servitus fontis tegendi & viæ parandæ commemoranda, de qua *SPECULATOR SUEVICUS* in *Land-Recht cap. CCXXXIII. p. 80. Edit. Goldast.* ita habet: Der Brunnen oder Graben grabet/ der sol sie bewahren und verbrücken als hoch ob der Erden/ daß es einem Mann gang über seine Rente. it. Ein teglicher Mann sol weg machen vor seiner Thüre / oder vor seinem Gut sieben Schuh weit/ das ander Theil sol die Gemeinde machen. Eodem modo alicubi vicini viæ publicæ der gemeinen Straßē tenentur, ut vel viam reparent, vel prædiis suis cedant. vid. *Pragrisch Stadts-Recht/ quod MSptum nobis suppetit. tit. von Dienstbarkeiten. v. L. 2. quod & præjudicio aliorum locorum confirmat. SUESER. in theatri servit. appendic. Decif. VI. p. 1212.* Parisiæ considerationis est servitus Curia: sepiciendæ in *SPECULO SAXONICO. vid. Land-Recht. L. II. Art. 49.* ubi quisque obstringitur in gratiam vicini prædii ad prædium suum sepiciendum. Verba sunt: Ein teglich Mann sol auch bewirken seinen Theil des Hofes &c. idem obtinet circa servitatem formacis tegendæ, aquæ & cloacæ custodiendæ, de qua *ibid. L. II. Art. 51. dispositum sequenti modo:*

Exempla
plura.

D 3

Offene

„Offene Gänge / das sind Wasser = Gerinne / und Schir ein =
 „Ställe / die sollen drey Fuß von dem Zaum stehen. Ein
 „ieglich Mann sol auch bewahren seinen Ofen / und Feuer =
 „Mauer / daß die Funcken und Flammen nicht fahren in ei =
 „nes andern Mannes Haus oder Hof ihm zu Schaden.
 „Genge / (das sind Heimlichkeiten) sol man auch bewircken /
 „biß an die Erde / die dagegen eines andern Mannes Hofe
 „überstehen. conf. MELCHIOR KLING. in Sächs. Land =
 „Recht. part. III. tit. de servit. prædiorum, urbanor. fol. m. 104.

§. X.

Notabilis quoque est præ aliis Servitus stercorandi,
 das Psirch = Recht / da ich gezwungen bin mit meinen Schaa =
 fen eines andern Felder zubefürchen / quam refert SUESER.
 in theatro Servitut. p. 480. Neque incognitæ erunt servitus
 fenestrarum custodiendarum quam statuta quorundam
 locorum imponunt. vid. STRYCK. in usu modern. b. t. §. 10.,
 Servitus fenestrarum reparandarum, cujus meminit SUE =
 SER. l. c. p. 184., Servitus cloacæ custodiendæ apud Uratis =
 laviensis. vid. Bau = Ordnung cit. loc. Servitus molendini,
 furni bannarii, cerevisiæ coquendæ vetemendæ, die Zwangs =
 Mühlen / Zwang = Backofen / Zwang = Schenken / nam &
 hisce prædii incolæ in gratiam prædii alterius aliquid face =
 re coguntur. vid. BRUNNEMANN. ad l. 8. π. n. 3. de Servit.
 & STRYCK. in usu modern. de servit. §. IV. nec non Dn.
 SUESER. in theatro. p. 514. Huc etiam pertineret servitus
 aperturæ de qua SCHILTER. in Instit. juris publ. L. II. c. III.
 & Dn. HERTIUS Opusc. Tom. II. p. 231. nisi jam juris privati
 terminis includeremur. Plura occurrunt in praxi, quæ
 huc referre rerum peritis perfacile erit. Nobis hæc ipsa
 ad illustrandam definitionem declarandamque possibilita =
 tem Servitutum in faciendo consistentium sufficere poterunt.
 De cætero ex dictis etiam constare poterit: esse quædam
 prædiorum jura hisce servitutibus affinia quidem, maxime
 tamen ab iis separanda. Ita aliorum pertinent: jus pascendi,
 jus

jus Gora in Silesia das Auen-Recht (de quo *SCHICKFIUS*
in *Cbron. Siles. L. III. p. 345.* nec non *SCHIEFERDEGKER, ad*
ANT. FAB. L. III. tr. XXIX. qu. VIII.) jus piscandi, jus
glandis legendæ, & quæ sunt alia jura aliquando factum
involventia, longe tamen ab his separata. Sed de his
alia ferente occasione erit dicendi
locus.

F I N I S.

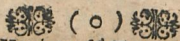
CLARISSIMO

DN. WOLFFGANGO ADA-
MO REUTER

S. P. D.

PRÆSES.

Dile, ex quibus præcipue componuntur leges, sunt
partes: alteri legis præceptio, alteri ejusdem
ferende lataque ratio. Illa verbis eorumque
structum: hæc re ipsa ejusque natura continetur.
Pensitavit hoc olim *CÆLSUS* l. 17. π. de LL:
congrue inquit: scire leges non hoc est
verba earum tenere, sed vim ac potestatem: tacite notatis il-
los, qui apices legum rimantur, syllabas crepant, & exteriori
cortice contenti illud quod nucleum præbet susque deque habent.
Optandum sane esset, ut semper & ubique moniti hujus apud
omnes haberetur ratio: verum, postquam etiam Eruditi suum
vulgus habent: non mirandum est, si recto gradui insistentes repe-
riantur

viantur sat pauci. Hos inter & Tu, Amice charissime, tui-
professus es nomen, ex quo non tantum optima legum scita, ex do-
ctissimorum Præceptorum ore haurire, verum etiam tum ipsis
præcipientibus, tum proprio studio eorum sensa rimari studuisti.
Juvabit tuum hoc studium etiam qualescunque mee philosophiæ
rationalis prælectiones, quas hætenus laudabili discendi cupiditate
& industria sectatus es. Imo juvabit & disputatoriæ exerci-
tationis genus, quod jam ingrederis, de quo non aliter ac reliquis
tuis studiis mihi animitus gaudeo, sperans fore, ut aliquando Patro-
norum jussu rebus agendis adscivus bono publico egregie & cum-
matione sis invigilaturus. Hinc quod alii laudant, ego tibi gmu-
latur, rogoque Deum, ut ingenio tuis conatibus, sicuti hætenus
ita in cæteris gratiose benedicat. Tu vale, & quem cepisti ama-
re, in posterum perge. Dabam Jenæ. Die XI. Mens. Aug.
A. O. R. M D C C. X.

ULB Halle

003 330 850

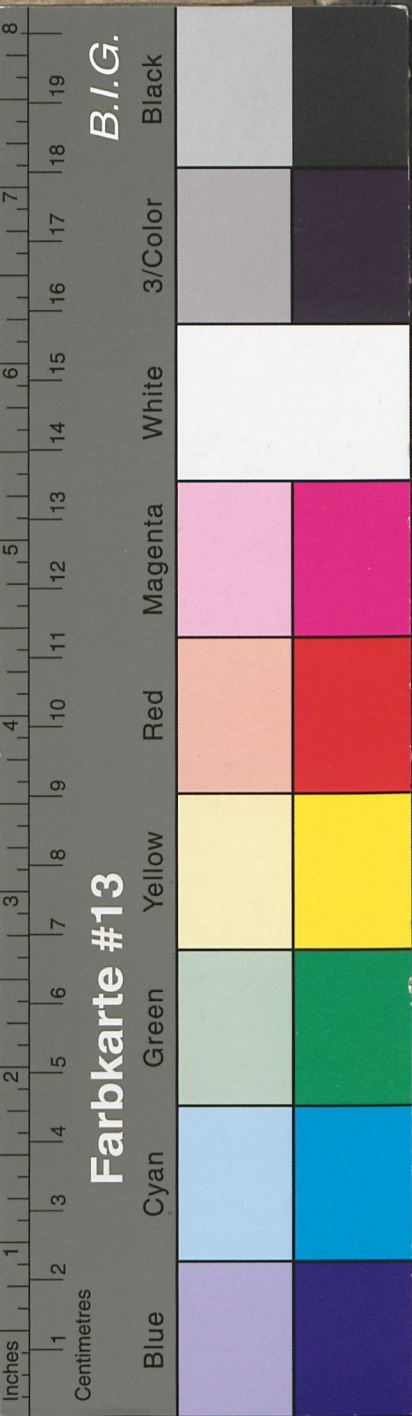
3

St.

1710, 11

1710, 11

12

Q. D. B. V.
DISSERTATIO JURIS GERMANICI,

DE
**SERVITVTIBVS IN FA-
CIENDO CONSISTENTIBVS,**

Quam

FAVENTE DIVINO NUMINE,
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
D O M I N O

GVILIELMO HENRICO,

DVCE SAXONIAE, JULIACI, CLIVIAE, AC MONTIVM, AN-
GARIE WESTPHALIAEQVE & reliqua.

IN HAC ALMA SALANA JENENSI.

SVB PRÆSIDIO

DN. EPHRAIMI GERHARDI,

PHIL. ET J. U. DOCTORIS, AVLÆ AC REGIM. SAXO-
VINARIENS. ADVOC. ORDIN.

**DOMINI FAVORIS AC PRÆCEPTORIS SVI
VENERANDI,**

AD D. AUGUSTI A. M. D. C. C. X.

IN AUDITORIO JURIDICO
SOLENNI ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTET

RESPONDENS

VVOLFFGANGVS ADAMVS REVTER,
MONACHOMONTANVS VARISCVS.

J E N Æ,

LITTERIS MULLERIANIS.